



NIET OVER ONS, MAAR **MET** ONS PRATEN!

LEERLINGENPARTICIPATIE:

- > Wat staat er in de wet?
- > Wat vindt VSK?
- > En hoe begin je eraan?

OPGELET:
NIEUWE
WETGEVING
VANAF
SEPTEMBER
2014



Brochure van de Vlaamse Scholierenkoepel naar
aanleiding van het gewijzigde participatiedecreet in 2014

PRATEN!

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever:

Nieke Nouwen

Coördinator Vlaamse Scholierenkoepel

www.scholierenkoepel.be

Tekst en foto's:

Vlaamse Scholierenkoepel vzw

Vormgeving:

Emma Thyssen

www.emmathyssen.be

De Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) vzw is de netoverschrijdende koepel van leerlingenraden en de officieel erkende spreekbuis van de scholieren in Vlaanderen. De vereniging is een vereniging voor en door scholieren uit het secundair onderwijs en wil ervoor zorgen dat scholieren betrokken worden in het onderwijs(beleid). VSK gelooft dat goed onderwijs wordt gerealiseerd mét jongeren. Momenteel zijn er meer dan 700 leerlingenraden aangesloten bij de vereniging.



INHOUDSOPGAVE

In dit boekje vind je alles wat je moet weten als je zelf in een leerlingenraad zit, een leerlingenraad begeleidt of iemand bent die leerlingenparticipatie interessant vindt:

1 WAT STAAT ER IN DE WET? __p 4

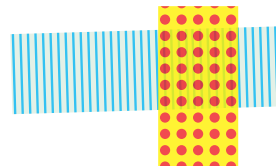
- 1.1 OVER DE LEERLINGENRAAD __P 4
 - a) Wat is een leerlingenraad?
 - b) Moet iedere school een leerlingenraad hebben?
 - c) Moeten we verkiezingen organiseren om onze leerlingenraad samen te stellen?
 - d) Als we geen leerlingenraad willen, wat voor leerlingenparticipatie kunnen we dan organiseren?
 - e) Wat zijn de taken van de leerlingenraad?
 - f) Moet er altijd een volwassene bij de vergadering aanwezig zijn?
 - g) Moet de leerlingenraad een eigen lokaal krijgen?
 - h) Wat doe je met al je afspraken over de organisatie van de leerlingenraad?
 - i) Waarover mag een leerlingenraad het hebben?
- 1.2 OVER DE SCHOOLRAAD __P 7
 - a) Wat is een schoolraad?
 - b) Ik zit op een gemeenschapsschool (GO!), hoe zit het daar met leerlingen in de schoolraad?
 - c) Wie zit in de schoolraad?
 - d) Hoeveel personen mogen er in de schoolraad zitten?
 - e) Mag de directeur aanwezig zijn bij de schoolraad?
 - f) Hoe worden de leerlingen voor de schoolraad aangeduid?
 - g) Wat moet een schoolraad doen?
 - h) Waarover mag een schoolraad het hebben?
 - i) Wat als de schoolraad niet goed werkt?

2 WAT VINDT VSK? __p 9

- 2.1 WAAROM IS LEERLINGENPARTICIPATIE BELANGRIJK? __P 9
- 2.2 DE 10 SPELREGELS VOOR GOEDE LEERLINGENPARTICIPATIE __P 10
- 2.3 EEN STAPPENPLAN VOOR DE PRAKTIJK __P 12
- 2.4 ONS BESLUIT: LEERLINGENPARTICIPATIE IS MEER DAN EEN LEERLINGENRAAD ALLEEN __P 12

3 HOE BEGIN JE ERAAN? MANIEREN OM... __p 13

- 3.1 ... IDEEËN TE VRAGEN AAN LEERLINGEN OM NADIEN ZELF MEE VERDER AAN DE SLAG TE GAAN __P 13
- 3.2 ... TE POLSEN NAAR DE MENING VAN ALLE LEERLINGEN VOOR JE EEN BESLISSING NEEMT __P 14
- 3.3 ... TE PRATEN MET LEERLINGEN OVER EEN IDEE WAAR JE MEE SPEELT __P 14
- 3.4 ... ALLE LEERLINGEN TE BETREKKEN BIJ DE BESLISSING OVER EEN BELANGRIJK ONDERWERP __P 15
- 3.5 ... ALS SCHOOL SAMEN MET LEERLINGEN EEN OPLOSSING TE ZOEKEN VOOR EEN PROBLEEM __P 15



1

WAT STAAT ER IN DE WET?



1.1 OVER DE LEERLINGENRAAD

A) WAT IS EEN LEERLINGENRAAD?

Een leerlingenraad is een groep van scholieren die op hun school regelmatig samenkomt. Ze geven hun mening over thema's die ze belangrijk vinden. Ze vertegenwoordigen de stem van alle leerlingen op school.

B) MOET IEDERE SCHOOL EEN LEERLINGENRAAD HEBBEN?

Iedere school is verplicht een leerlingenraad of een andere vorm van leerlingenparticipatie te organiseren. Welke vorm die krijgt en hoe dat georganiseerd wordt, staat in het schoolreglement.

Een leerlingenraad is dus alleen niet verplicht als deze 2 dingen in jouw school het geval zijn:

1. De leerlingen worden op een andere manier bij het schoolbeleid betrokken.
2. Minder dan 10% van de leerlingen wil een leerlingenraad.

C) MOETEN WE VERKIEZINGEN ORGANISEREN OM ONZE LEERLINGENRAAD SAMEN TE STELLEN?

Nee, verkiezingen zijn niet meer verplicht. De huidige leerlingenraad beslist hoe de volgende leerlingenraad (in september dan) wordt samengesteld. Dat kan via verkiezingen, maar even goed volgens het principe 'wie zin heeft, komt erbij'. Je kiest wat het beste werkt op jouw school.

Wil de huidige leerlingenraad dat niet beslissen of is er nog geen leerlingenraad, dan is het aan de school zelf om verkiezingen te organiseren.



D) ALS WE GEEN LEERLINGENRAAD WILLEN, WAT VOOR LEERLINGENPARTICIPATIE KUNNEN WE DAN ORGANISEREN?

Er zijn verschillende dingen mogelijk: werkgroepen rond bepaalde thema's (sport, cultuur ...), regelmatig een open discussiemoment met wie wil, elke maand een klasdiscussie ...

Dat zijn allemaal goede vormen van leerlingenparticipatie!

Uiteraard is het ook mogelijk om zowel een leerlingenraad te hebben als andere vormen van leerlingeninspraak, zoals bijvoorbeeld werkgroepen.

In hoofdstuk 3 vind je een lijst van leuke voorbeelden.

E) WAT ZIJN DE TAKEN VAN EEN LEERLINGENRAAD?

In de wet staan 3 taken die een leerlingenraad minstens kan doen:

1. Advies geven aan de school (soms verplicht, soms niet verplicht):

- Op eigen initiatief (schriftelijk) advies uitbrengen aan de school over bepaalde thema's. De school moet dan binnen de 30 dagen antwoorden op jullie advies (dus zeggen of ze jullie advies wel of niet volgen, en waarom).
- Aan de schoolraad advies uitbrengen over bepaalde thema's, als de schoolraad het vraagt. Wat vinden de leerlingen van een bepaald voorstel? Jullie zijn dus verplicht om te reageren op de vraag van de schoolraad.

2. Informatie vragen (niet verplicht): aan de schoolraad of aan het schoolbestuur.

Als je meer informatie nodig hebt om een advies uit te brengen, kan je die info vragen aan de school.

3. Informatie geven (verplicht): aan de andere leerlingen over wat de leerlingenraad doet, jullie standpunten en hoe jullie werken. Dat kan met een verslag, een website, een gesprek in de klas, een prikbord ...

Natuurlijk mag de leerlingenraad nog veel meer doen dan dat. Zoals activiteiten organiseren om meer sfeer op school te brengen. Of acties opzetten om problemen aan te pakken.

F) MOET ER ALTIJD EEN VOLWASSENE BIJ DE VERGADERING AANWEZIG ZIJN?

Nee, de leerlingenraad mag volgens de wet vergaderen zonder leerkracht of directie erbij. Uiteraard is het wel handig om een leerkracht te hebben als aanspreekpersoon binnen de school. Zo verloopt de communicatie vaak vlotter tussen de school en de leerlingenraad.

Een leerkracht kan ook tips geven en mee nadenken tijdens de vergadering. Handig!

Je kan ook mensen uitnodigen op een vergadering, als het over een thema gaat waarin die persoon expert in is. Zo kan je de directeur vragen als het gaat over de centen, of de leerkrachten P.O. voor het ontwerpen van de affiche. Regelmatig overleggen met de directie is altijd een goed idee, of dat nu tijdens de leerlingenraad of op het bureau van de directeur is.

1 Decreet 'participatie op school' (2004) en aanpassingsdecreet 'rechtspositie van leerlingen en participatie op school' (2014). Een decreet is een wet die enkel in Vlaanderen geldt.

G) MOET DE LEERLINGENRAAD EEN EIGEN LOKAAL KRIJGEN?

Nee, maar het schoolbestuur moet wél de nodige logistieke ondersteuning geven aan de leerlingenraad. Wat dat precies betekent staat niet in de wet. Maar in de praktijk komt dit onder andere neer op een vergaderlokaal, kopieermachine die je kan gebruiken, plaats op het prikbord ... Het vergaderlokaal van de leerlingenraad zal vaak ook met andere mensen/groepen moeten gedeeld worden.

H) WAT DOE JE MET AL JE AFSPRAKEN OVER DE ORGANISATIE VAN DE LEERLINGENRAAD?

Wanneer je vergadert, hoe je de voorzitter kiest, wie er naar de schoolraad gaat ... je maakt een hoop afspraken met en over de leerlingenraad! Je schrijft dat allemaal neer in een huishoudelijk reglement, een soort van spelregels voor de leerlingenraad. Met een huishoudelijk reglement moet je een hoop afspraken niet telkens herhalen en kan een leerlingenraad in september meteen van start.

Je vindt een voorbeeld van een huishoudelijk reglement op www.scholierenkoepel.be/daad/tips/handig

I) WAAROVER MAG EEN LEERLINGENRAAD HET HEBBEN?

De leerlingenraad mag over alles zijn gedacht zeggen. Maar de school is enkel verplicht om te luisteren (en jullie binnen de 30 dagen te antwoorden) als het over deze onderwerpen gaat:

- Het profiel van de directeur, wat moet hij kunnen, kennen en zijn
- Welke studierichtingen de school aanbiedt
- De samenwerking met andere scholen en organisaties (zoals bijvoorbeeld Zuiddag)
- Het busvervoer van leerlingen (als dit door de school wordt georganiseerd)
- Waarover en wanneer leraren nascholing volgen (dus ook pedagogische studiedagen)
- Beleid over experimenten en projecten (zoals de brede eerste graad al eens uitproberen)
- Het schoolreglement
- De samenwerking van de school met het clb
- (Grote) verbouwingen op de school
- Hoe een lesdag eruit ziet, wanneer de pauzes vallen, hoeveel 'uren' een leraar heeft ...
- Het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid voor leerlingen (drankautomaten, gezonde maaltijden, anti-pestacties, fietspaden voor de school ...)
- Hoe de school omgaat met de komende doorlichting en de resultaten ervan
- Het gok-beleid, over gelijke onderwijskansen voor iedereen



1.2 OVER DE SCHOOLRAAD

A) WAT IS EEN SCHOOLRAAD?

Een schoolraad is de raad die enkele keren per jaar samenkomt om belangrijke dingen van de school te bespreken. Om die bespreking zo goed mogelijk te kunnen doen, is het belangrijk dat alle 'betrokkenen' rond de tafel zitten: de leerlingen, de ouders, het personeel en de lokale gemeenschap. Al deze mensen hebben iets te zeggen over wat de school moet doen.

Een schoolraad is verplicht, tenzij ouders/personeel/leerlingen al bij de inrichtende macht (dit is het hoofdbestuur) worden betrokken.

B) IK ZIT OP EEN GEMEENSCHAPSSCHOOL (GO!), HOE ZIT HET DAAR MET LEERLINGEN IN DE SCHOOLRAAD?

Vanaf september 2015 is het voor gemeenschapsscholen ook verplicht om leerlingen in de schoolraad te hebben. Sommige GO!-scholen kozen er wel al voor om leerlingen te betrekken.

De taken en samenstelling van de schoolraad zijn wel overal dezelfde.

C) WIE ZIT IN DE SCHOOLRAAD?

In de schoolraad zijn enkele vaste groepen vertegenwoordigd:

1. Het personeel (de leerkrachten, het onderhoudspersoneel, het secretariaat ...)
2. De ouders
3. De leerlingen
4. De lokale gemeenschap (bedrijven waar de school vaak stageplaatsen heeft, eigenaar van het buurtwinkeltje ...) – die mensen worden gevraagd door de eerste 3 groepen.
5. Het schoolbestuur (vaak iemand van de directie)

Het schoolbestuur is normaal altijd aanwezig op een schoolraad, tenzij de andere leden er expliciet om vragen om zonder het schoolbestuur te vergaderen. Dat kan bijvoorbeeld als het over een gevoelig thema gaat voor de school, en de schoolraad dat eerst onderling helemaal wil uitklaren.

De leerlingen die in de schoolraad zitten, krijgen daarvoor ondersteuning vanuit de school. Hoe ze dat doen, hangt van school tot school af.

D) HOEVEEL PERSONEN MOGEN ER IN DE SCHOOLRAAD ZITTEN?

In de schoolraad moet er een gelijk aantal vertegenwoordigers zijn per groep: minimaal twee. Dus bijvoorbeeld 2 leerlingen, 2 ouders ... Dat aantal wordt vastgelegd in het huishoudelijk reglement. Voor een GO!-school zijn er standaard 2 leerlingen die mee mogen stemmen.



E) MAG DE DIRECTEUR AANWEZIG ZIJN BIJ DE SCHOOLRAAD?

Ja, dat mag. De directeur kan als deel van het schoolbestuur de schoolraad bijwonen en mag daarbij informatie en raad geven. De directeur mag de schoolraad alleen niet voorzitten.

F) HOE WORDEN DE LEERLINGEN VOOR DE SCHOOLRAAD AANGEDUID?

Daarvoor zijn twee mogelijkheden.

1. De leerlingenraad duidt een aantal leerlingen uit de leerlingenraad aan als vertegenwoordiger in de schoolraad.
2. Als er geen leerlingenraad is, of de leerlingenraad wil geen vertegenwoordiger aanduiden dan organiseert de school verkiezingen.
 - Iedereen kan zich in dat geval kandidaat stellen
 - Iedereen mag doorgeven welke kandidaten hij/zij kiest
 - De keuze of stemming is ‘geheim’

Uitzondering: in het bijzonder onderwijs kan het schoolbestuur in overleg met de leerkrachten een leerling aanduiden om in de schoolraad te zetelen.

G) WAT MOET EEN SCHOOLRAAD DOEN?

In het decreet staan 4 grote taken beschreven die de schoolraad minstens moet doen.

Uiteraard mag de schoolraad altijd meer doen.

1. **Advies geven:** De schoolraad kan op eigen initiatief advies geven aan de school over een bepaald aantal thema's. De school is verplicht daarop binnen de 30 dagen te antwoorden (met meer dan alleen 'ja' of 'nee').
2. **Overleggen:** Het schoolbestuur moet over diezelfde thema's verplicht overleggen met de schoolraad wanneer ze aan de orde zijn. Na dat overleg beslist het schoolbestuur wat er zal gebeuren. Al zal het in de praktijk heel moeilijk zijn om de beslissing van de schoolraad naast zich neer te leggen.
3. **Informatie vragen:** De schoolraad kan aan de directie informatie vragen over alle dingen die met de school te maken hebben. De directie is dan verplicht antwoord te geven.
4. **Informatie geven:** De leden van de schoolraad moeten informatie geven aan alle leerlingen, ouders en het personeel van de school over wat ze doen, over hun standpunten en beslissingen en over hoe ze werken. Zo kan iedereen op de hoogte blijven.

H) WAAROVER MAG EEN SCHOOLRAAD HET HEBBEN?

Een schoolraad behandelt dezelfde thema's als de leerlingenraad. Zie ij) bij 'Over de leerlingenraad'.

I) WAT ALS DE SCHOOLRAAD NIET GOED WERKT?

Als de schoolraad (of een van zijn leden) vindt dat de school de wet niet volgt (en dus de schoolraad niet gebruikt zoals het hoort), kan die een klacht indienen bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur. Zij onderzoeken of de school in fout is. Je bereidt je daar best degelijk op voor, want dat is een serieuze zaak.



Hiervoor kon je al lezen wat de wet zegt over leerlingenparticipatie, maar als koepel van leerlingenraden willen we jullie ook zeker meegeven waarom wij leerlingenparticipatie zo serieus nemen.

2.1 WAAROM IS LEERLINGENPARTICIPATIE BELANGRIJK?

De leerlingen voelen dagelijks de gevolgen van beslissingen die de school neemt. Zij zijn expert in het leven op school. Heel wat jongeren willen graag hun ervaringen delen met de school en mee zoeken naar oplossingen zodat het een toffere omgeving wordt.

Het is trouwens niet alleen een goede zaak voor de school, maar ook voor de leerlingen zelf. Het is evident dat jongeren die betrokken zijn bij de school, ook liever naar school komen. Ze halen zelfs betere resultaten, en ze worden door te participeren burgers die (nu en later) meer begaan zijn met de maatschappij.

Niets dan voordelen dus!



2.2 DE 10 SPELREGELS VOOR GOEDE LEERLINGEN-PARTICIPATIE VOLGENS VSK

Een school die het spel goed wil spelen, moet deze spelregels volgen:



GELOVEN DAT LEERLINGEN EXPERT ZIJN

'Believers' van leerlingenparticipatie geloven dat leerlingen specialist zijn in het schoolbeleid. Ze geloven ook dat elke leerling in staat is om op een respectvolle manier z'n mening over de school te geven, als de school hen daarin ondersteunt.



ZOWEL FORMEEL ALS INFORMEEL

De school moet officiële (= formele) inspraakmomenten organiseren, zoals een leerlingenraad, werkgroepen, enquêtes ... Zo krijgen leerlingen zeker de kans om hun gedacht te zeggen. Maar de school moet ook tijd maken om gewoon met de leerlingen te praten. Dat losse (= informele) contact vinden de leerlingen even belangrijk.



ZOWEL DUURZAME ALS TIJDELIJKE MOMENTEN

Aan de ene kant moet de school vaste inspraakmomenten houden, zoals de leerlingenraad. Dan kan het over alle mogelijke onderwerpen gaan. Aan de andere kant zijn er soms ook thema's die meteen moeten aangepakt worden: dan kiest de school best voor een tijdelijke participatiegroep, met alleen leerlingen die interesse hebben in dat thema.



IN DE KLAS ÉN OP SCHOOL

Je kan niet zeggen dat scholieren in de leerlingenraad hun gedacht mogen zeggen, maar in de klas moeten zwijgen. Je mening geven moet altijd en overal kunnen (en zeker in de klas, want daar ben je het vaakst).



OVER ALLE ONDERWERPEN DIE LEERLINGEN AANGAAN

VSK vindt dat leerlingen over alles mogen meepraten. Ze hebben immers met al deze dingen te maken:

- Leven op school:** hoe er met elkaar wordt omgegaan, de sfeer op school, de invulling van de pauzes ...
- Leren op school:** taken en toetsen, projecten, gebruik van Smartschool ...
- Regels en afspraken:** schoolreglement en leefregels



LAAGDREMPELIG VOOR LEERLINGEN

Als je leerlingen echt wil bereiken, maak je het hen zo makkelijk mogelijk om deel te nemen. Dus op een redelijk moment, met geen al te moeilijke taal, op een plaats die de leerlingen goed kunnen bereiken.



EEN BREDE WAAIER: VAN INFORMATIE KRIJGEN TOT MEE DOEN

Participatie is geen kwestie van alles of niets. Leerlingen kunnen op verschillende manieren participeren:

- Het gaat over **informatie krijgen** in eenvoudige taal.
- Het gaat over je **mening** kunnen **geven** als je dat zelf wil of als er naar gevraagd wordt.
- Het gaat ook over **mee mogen beslissen**, in overleg met alle andere mensen op school.
- En ten slotte gaat participatie natuurlijk ook over **mee mogen doen**, en de beslissingen dus mogen uitvoeren.



SCHOOL ZORGT ERVOOR DAT ALLES VLOT KAN VERLOPEN

Een aantal dingen moeten er zeker zijn:

- Begeleiders** die de leerlingen ondersteunen om deel te nemen
- Tijd** voor leerlingen en hun begeleiders om dingen te doen
- Informatie** die beschikbaar is voor de leerlingen
- Een **lokaal** om in samen te komen
- Budget en materiaal** om goede ideeën ook echt te kunnen uitvoeren



ZONDER VOORORDELEN

Soms proberen scholen gedachten te lezen van leerlingen, bv. 'De leerlingen zullen wel zeggen dat dit geen goed idee is'. Het is een kunst om met leerlingen te praten zonder vooroordelen.



AAN DE SLAG MET DE IDEEËN VAN DE LEERLINGEN

Scholen die aan participatie doen voor de schijn, bevragen leerlingen maar houden geen rekening met hun mening. Leerlingenparticipatie lukt hier niet: de jongeren raken gefrustreerd en geven het op. Het moet andersom: luisteren naar scholieren én rekening houden met hun mening.

2.3 EEN STAPPENPLAN VOOR DE PRAKTIJK

Leerlingen laten participeren, dat doe je niet zomaar. We hebben geen kant-en-klaar lijstje voor leerlingenraden of scholen, maar merken wel dat deze stappen werken:

1. Bepaal het **onderwerp**: waar willen we het over hebben, wat willen we aanpakken? Het onderwerp kan vanuit een leerling of leerlingengroep of de school komen.
2. Maak afspraken over de **manier** waarop leerlingen kunnen participeren. Mogen jullie enkel jullie mening geven, of mogen leerlingen ook mee het voorstel uitwerken? Kan je enkel een enquête invullen of staat er daarnaast ook een schrijfmuur op de speelplaats? Hoe meer verschillende manieren, hoe meer leerlingen meedoen.
3. Bepaal **wie** je erbij wil betrekken en spreek de mensen aan. Dat kan gewoon de leerlingenraad zijn, of een nieuwe speciaal samengestelde groep. Daarnaast stap je ook op bepaalde leerlingen toe om gewoon om hun mening te vragen, zonder dat ze in de groep hoeven. Zo bereik je uiteindelijk veel verschillende mensen.
4. Verzamel meningen en kom samen tot goede **voorstellen**. Volwassenen ondersteunen de leerlingen daarin.
5. **Leerlingen en school** gaan op een **gelijkwaardige** manier in gesprek over de voorstellen van de leerlingen. Scholieren worden gecoacht om hun mening duidelijk te formuleren; de school is open in haar communicatie naar de leerlingen. Ze komen tot een voorstel waarin iedereen zich kan vinden.
6. De school **informeert alle leerlingen** over het resultaat van de gesprekken. Ze licht toe wat er al dan niet zal gebeuren en waarom (niet).
7. Leerlingen krijgen de kans om aan het **verdere verloop** van het voorstel mee te werken.

2.4 ONS BESLUIT: LEERLINGENPARTICIPATIE IS MEER DAN EEN LEERLINGENRAAD ALLEEN

VSK is fan van leerlingenraden, want in de leerlingenraad kunnen leerlingen op elk moment over alles meepraten. De raad is de schakel tussen leerlingen en directie.

Leerlingenraden moeten op deze manier werken volgens VSK:

- > Ze volgen de regels van het participatiedecreet
- > Ze verzamelen over verschillende onderwerpen de mening van een brede groep leerlingen
- > Ze bespreken hun mening of voorstel met de directie, zodat er echt iets kan veranderen

Maar ... een leerlingenraad is maar één manier om aan leerlingenparticipatie te doen.

We stimuleren scholen om naast de leerlingenraad ook andere manieren te zoeken, zodat een brede groep van jongeren aangesproken wordt én de kans krijgt om z'n betrokkenheid te tonen. Een combinatie van een vaste leerlingenraad, bevragingen of verbetergroepen per thema en informele overlegmomenten met leerlingen in klas en school, maken een school echt participatief.



3



IN DE
PRAKTIJK

HOE BEGIN JE ERAAN?



VOORBEEDEN VAN WERKVORMEN
(VOOR LEERLINGENRADEN
ÉN SCHOLEN!) OM ...

... IDEEËN TE VRAGEN AAN LEERLINGEN OM NADIEN ZELF MEE
VERDER AAN DE SLAG TE GAAN

▶ **REIZENDE IDEEËNBUS**

In elk klaslokaal hebben de leerlingen één dag de tijd om ideeën te geven, waarbij er telkens een leerkracht is die toeziet op het juiste gebruik van de bus. Leuke ideeënbussen zijn: het geraamte van biologie dat een rugzakje aankrijgt, een grote foto van de directeur waar post-its op kunnen gekleefd worden ...

▶ **IDEEËN-HOTSPOT**

Alle leerlingen kunnen gedurende één dag (of speeltijd) hun ideeën komen noteren op een bepaalde plaats.

Fijne manieren zijn: alle ideeën door de openstaande ramen van een auto (die midden op de speelplaats staat) laten schuiven, leerlingen een sms laten sturen en al die (gefilterde) sms'jes projecteren op de speelplaats, een plakzuil waarop mag genoteerd worden ...

▶ **FACEBOOKVRAAG**

Lanceer op de Facebookpagina van de school of leerlingenraad een vraag. Koppel er eventueel een prijs aan vast, waarbij bv. een willekeurige leerling die heeft gereageerd een zak koffiekoeken wint.

... TE POLSEN NAAR DE MENING VAN ALLE LEERLINGEN VOOR JE EEN BESLISSING NEEMT

▶ ENQUÊTE

Maak een enquête van max. 10 vragen waarin je bij de leerlingen polst naar hun mening over één onderwerp zoals uitstappen of kledijvoorschriften. Vraag aan de leerkrachten om tijdens een lesuur deze enquête af te nemen en op te halen bij de leerlingen.

▶ STEMMING

De leerlingen maken een keuze tussen 2 of 3 mogelijkheden die de school hen aanbiedt. Je kan dat per klas doen of voor de hele school. Enkele mogelijke aanpakken zijn:

- > Een chocotoffe dag: elke leerling krijgt aan de schoolpoort een chocotoff en moet het papiertje in de brievenbus van zijn keuze gooien. Er staan dus meerdere brievenbussen met telkens één keuzemogelijkheid op geschreven.
- > Proppen gooien: vooraan staan 3 grote dozen. Elke leerling maakt een prop van kladpapier en gooit die in de bak van zijn/haar keuze.

... TE PRATEN MET LEERLINGEN OVER EEN IDEE WAAR JE MEE SPEELT

▶ EEN VRAAG STELLEN OP DE LEERLINGENRAAD

De directeur kan vragen of hij mag langskomen op de vergadering van de leerlingenraad. Of hij kan het idee duidelijk brieven aan de voorzitter van de leerlingenraad. We raden elke school aan om regelmatig gebruik te maken van de leerlingenraad om voorstellen bij af te toetsen. Zo til je de vergaderingen mee naar een hoger niveau (en wordt het meer dan alleen maar een feestcomité bv.).

▶ KLANKBORDGROEP

Een klankbordgroep is een groep van leerlingen die je speciaal (1 of 2 keer) samenbrengt rond een idee. Je nodigt een tiental leerlingen uit (een representatieve groep) en stelt hen jouw voorstel voor. De leerlingen kunnen dan reageren op het voorstel: Wat vinden ze goed aan dit voorstel? - Wat zouden ze aanpassen? - Wat zouden ze weglaten in dit voorstel? - Wat missen ze nog?

▶ SPEELPLAATSBEVRAGING

Wandel gewoon eens over de speelplaats en spreek enkele groepjes van leerlingen aan. Lanceer het idee dat je hebt, of vraag heel vrijblijvend hun mening over het onderwerp waarmee je zit. Let er wel op dat je verschillende 'soorten' leerlingen aanspreekt.

... ALLE LEERLINGEN TE BETREKKEN BIJ DE BESLISSING OVER EEN BELANGRIJK ONDERWERP

▶ ENVELOPPEMOMENT

Elke klas krijgt op hetzelfde moment van de leerkracht een enveloppe. In die enveloppe zit een vraag waarop ze met z'n allen een antwoord moeten formuleren, bv. 'De afspraken rond gsm's worden weinig nageleefd. Welke afspraken stellen jullie voor rond gsm-gebruik? Wanneer en waar mag het wel en niet?'. 

De leerlingen voeren daarover een klasdiscussie. Na een kwartier vatten ze de mening van de klas samen en noteren ze dit onder de vraag. De enveloppen worden opgehaald.

▶ ENVELOPPEMOMENT MET FORUM

In deze vorm kiest de klas één leerling (in overleg met de leerkracht) die de mening van de klas zal vertegenwoordigen op een forumbijeenkomst. Die leerling begeeft zich na een kwartier naar een afgesproken plaats, met het ingevulde blad in de hand. De andere leerlingen gaan verder met de les.

Op het forum proberen alle klasafgevaardigden samen tot een besluit te komen. Dat besluit wordt genoteerd en zal later aan de directie overhandigd worden.

Hier vind je een stappenplan en kant en klaar materiaal:

www.scholierenkoepel.be/enveloppemoment.

... ALS SCHOOL SAMEN MET LEERLINGEN EEN OPLOSSING TE ZOEKEN VOOR EEN PROBLEEM


▶ VERBETERGROEP

De school gaat op zoek naar vertegenwoordigers van alle groepen die met een bepaald probleem te maken hebben: bv. enkele leerlingen, leerkrachten, iemand van het onderhoudspersoneel. Je stelt de groep heel gericht samen per onderwerp. Zoek vooral kritische mensen! De verbetergroep komt 1 of 2 keer samen en zoekt samen naar oplossingen waar iedereen het mee eens kan zijn.

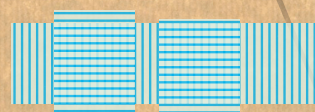
▶ WERKGROEP

Een werkgroep gaat nog een stapje verder dan een verbetergroep: ze voeren ook samen de gevonden oplossingen uit. Bv. als het gaat over de inrichting van een ontspanningsruimte is het fijn als de leerlingen nadien ook echt de ruimte mogen helpen inrichten.

SCHOOLRAAD

▶ Als je op de schoolraad enkele sterke leerlingen met een mening hebt, kan je gewoon samen met alle partners (leerlingen, personeel, ouders, lokale gemeenschap en directie) tot een oplossing komen. 

Zorg wel voor een goede ondersteuning van de leerlingen in de schoolraad: verduidelijk de agenda indien nodig, stimuleer hen om belangrijke agendapunten eerst met hun achterban te bespreken (de leerlingenraad of een klankbord van leerlingen), geef hen voldoende spreekruimte op de schoolraadvergadering ...



De wetgeving rond participatie op school veranderde. In dit boekje vinden scholen, leerlingraden en iedereen die werk wil maken van leerlingenparticipatie alles wat ze nodig hebben. Naast een samenvatting van de wetgeving, geeft de Vlaamse Scholierenkoepel ook haar visie op participatie en vind je een hoop praktische tips waar je op school mee aan de slag kan gaan.

Veel succes!



met de steun van



Vlaamse
overheid